

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

Woord vooraf (5.0.).

Tot de eerste dag van de creatio secunda behoort ook vers 5 van Gn.1 behoort. Het is niet toevallig dat GOD eerst het licht geschapen heeft zonder dat iemand dat gezien heeft (vers 3). Het is niet toevallig dat GOD na het licht scheiding maakte tussen het licht en de duisternis (vers 4). Evenmin is het toevallig dat GOD daarna dag en nacht geschapen heeft, waardoor het avond en morgen werd (vers 5). Omdat er niets toevalligs is in de Schrift waar het de HEERE GOD, de Schepper des hemels en der aarde, betreft. Alles geschiedt volgens Zijn gemaakt bestek. Naar Zijn welbehagen. Ook dag en nacht, avond en morgen. Maar zijn we ons dat bewust? Denken we eraan wanneer we 's avonds slapen gaan en 's morgens opstaan? "Blonde dag, gij waart geboren! donk're nacht, en gij bestondt!", zo dichtte J. J. L. ten Cate.

Gn.1:5 gaan we nu bespreken in tekst, verwijzing, commentaar en toepassing. En weer stellen we: hoe groot zijt Gij, o GOD!

De tekst (5.1.).

Onder deze paragraaf geven wij naast de Hebreeuwse tekst van de Biblia Hebraica de vier vertalingen weer zoals we dat eerder deden.

Biblia Hebraica (de Masoretische tekst):

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹרֶךְ יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ לַיְלָה וַיְהיֶי-עֶרֶב וַיְהיֶי-בֹקֶר יוֹם אֶחָד: פ

Septuaginta:

καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὸ φῶς ἡμέραν καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσεν νύκτα καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα μία

Vulgata:

appellavitque lucem diem et tenebras noctem factumque est vespere et mane dies unus.

Statenvertaling:

En God noemde het licht dag, en de duisternis noemde Hij nacht. Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de eerste dag.

Herziene Statenvertaling:

En God noemde het licht dag en de duisternis noemde Hij nacht. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de eerste dag.

Vergelijking met Biblia Hebraica (5.1.1.)

In deze paragraaf bespreken we eventuele verschillen tussen de Masoretische tekst (MT) en de zogenaamde tekstgetuigen (Septuaginta (LXX) en Vulgata (Vulg.) samen met de twee Nederlandse vertalingen ((Statenvertaling (SV) en Herziene Statenvertaling (HSV)) hebben weergegeven.

Wat de MT betreft, deze levert geen bijzonderheden net zo min als het tekstkritische apparaat. Overigens luidt mijn letterlijke werkvertaling van vers 5: "Bijgevolg is GOD bezig tot het licht dag te roepen en tot de duisternis nacht; dientengevolge was *nacht* avond en was *licht* morgen, dag één" ("Bijgevolg" om daarmee de verbinding met het vorige vers aan te geven; "bezig tot" om duidelijk te maken dat dit scheppingswerk van GOD doorgaat tot de jongste dag en om aan te geven dat het Hebreeuws hier een praepositie heeft; "dag" en "nacht" is in het Hebreeuws singularis; en om duidelijk te maken dat het Hebreeuws hier een cardinalium heeft, "één" dus, en geen ordinalium, "eerste"). Met de eerste parasja.

Wat de LXX betreft, deze tekstgetuige geeft de Hebreeuwse tekst als volgt weer: "En GOD noemde het licht dag en de duisternis noemde Hij nacht en het was avond geweest en het was morgen geweest, de eerste dag." We komen er bij de Woordstudie op terug. Maar LXX heeft de Hebreeuwse tekst in elk geval niet letterlijk weergegeven. Bovendien staat er in het Hebreeuws: אֶחָד, èchaad; hetgeen één betekent en niet "eerste" zoals LXX, Vulg., SV en HSV doen. In het Hebreeuws is dit woord namelijk geen rangtelwoord (ordinalium) maar een hoofdtelwoord (cardinalium) en te vertalen met één.

Wat de Vulg. betreft, deze tekstgetuige volgt de LXX met één uitzondering: "is geweest" en niet "was geweest". Er staat "est".

Wat de twee Nederlandse vertalingen aangaat, zij volgen eveneens de LXX.

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

Verwijzingen bij Gn.1:5 (5.2).

Wanneer een Bijbeltekst verwijst naar een aantal Bijbelpassages in de Heilige Schrift, kunnen we er veel van leren. Dit geldt ook voor Gn.1:5. Hieronder volgen verwijsteksten in de SV met de plaats waar deze verwijsteksten te vinden zijn via Treasure Scripture Knowledge (TSK).

Gn.1:8	En GOD noemde het uitspanseel hemel. Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de tweede dag.
Gn.1:10	En GOD noemde het droge aarde, en de vergadering der wateren noemde Hij zeeën; en GOD zag, dat het goed was.
Gn.1:13	Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de derde dag.
Gn.1:19	Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de vierde dag.
Gn.1:23	Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de vijfde dag.
Gn.1:31	En GOD zag al wat Hij gemaakt had, en ziet, het was zeer goed. Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de zesde dag.
Gn.5:2	Man en vrouw schiep Hij hen, en zeggende ze, en noemde hun naam Mens, ten dage als zij geschapen werden.
Gn.8:22	Voortaan al de dagen der aarde zullen zaaiing en oogst, en koude en hitte, en zomer en winter, en dag en nacht, niet ophouden.
Ps.19:3	De dag aan den dag stort overvloediglijk spraak uit, en de nacht aan den nacht toont wetenschap.
Ps.74:16	De dag is Uwe, ook is de nacht Uwe; Gij hebt het licht en de zon bereid.
Ps.104:20	Gij beschikt de duisternis, en het wordt nacht, in denwelken al het gedierte des wouds uit-treedt:
Is.45:7	Ik formeer het licht, en schep de duisternis; Ik maak den vrede, en schep het kwaad, Ik, de HEERE, doe al deze dingen.
Jr.33:20-21	Alzo zegt de HEERE: Indien gijlieden Mijn verbond van den dag; en Mijn verbond van den nacht kondt vernietigen, zodat dag en nacht niet zijn op hun tijd; Zo zal ook vernietigd kunnen worden Mijn verbond met Mijn knecht David, dat hij geen zoon hebbe, die op zijn troon regere; en met de Levieten, de priesteren, Mijn dienaren.
1K.3:13	Eens iegelijks werk zal openbaar worden, want de dag zal het verklaren, dewijl het door vuur ontdekt wordt; en hoedanig eens iegelijks werk is, zal het vuur beproeven.
E.5:13	Maar al deze dingen, van het licht bestraft zijnde, worden openbaar; want al wat openbaar maakt, is licht.
1Th.5:5	Gij zijt allen kinderen des lichts, en kinderen des daags; wij zijn niet des nachts, noch der duisternis.

Gevolgtrekking (5.2.1.).

Wat kunnen we van deze Bijbelpassages leren? Wat korte opmerkingen: In de eerste plaats wezen we er eerder op dat in het Oude

Testament de avond eerst komt en de dag in de tweede plaats. Wellicht ligt de reden hierin dat Gn.1:3 (schepping van het licht) na Gn.1:2 komt (duisternis). Eerst duisternis en daarna licht. Maar dit is slechts een veronderstelling. In ieder geval komt dag 1 na Gn.1:2.

Opvallend is dat GOD de mens niet schept in de nacht maar overdag, zoals Gn.5:2 aantoont.

In de derde plaats vindt het werk op aarde volgens de Bijbel na de zondvloed plaats in de seizoenen krachtens het natuurverbond of het Noachietisch verbond, waarmee GOD het geslacht van Noach heeft gezegend. En daar vallen ook dag en nacht onder. Opmerkelijk dat hier in Gn.8:22 niet gesproken wordt over “avond en morgen” maar over “dag en nacht”.

In de vierde plaats valt op dat ook de geciteerde psalmen allen de lof van GOD bezingen, Die de dag en de nacht heeft geschapen met voor elk zijn specifieke bedoeling.

In de vijfde plaats, bij Jesaja verbindt GOD de dag met licht en vrede en de nacht met duisternis en kwaad volgens Zijn scheppende hand. Met andere woorden: niets loopt GOD uit Zijn hand.

In de zesde plaats toont het citaat uit de profetie van Jeremia aan dat GOD Zijn verbond met dag en nacht evenmin vernietigt als het verbond met David en zijn koninkrijk, net zo min als met de Levieten en priesters, GODS dienaren. Het staat eeuwig en onwrikbaar vast. Geen mens kan dit eeuwige en vast gestaafde verbond ooit breken of hij zou in staat moeten zijn de gezette tijd van de dag en de nacht te verbreken! En dat is totaal onmogelijk!

In de zevende en laatste plaats tonen de citaten uit het Nieuwe Testament aan, dat de functie van dag en nacht duidelijk maakt waar het in het geestelijke leven om gaat: dag en nacht, duisternis en licht. Laten we uit genade kinderen des lichts mogen zijn en kinderen des daags om onze GOD eeuwig de lof en de glorie toe te brengen in CHRISTUS' Naam.

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

Woordstudies bij
Gn.1:5 (5.3).

We komen nu bij de bestudering van de Hebreeuwse woorden in dit vijfde vers. We geven de Hebreeuwse woorden weer in ongevocaliseerde vorm met transcriptie en tevens allerlei grammaticale bijzonderheden die ons opvallen indien van toepassing.

וַיִּקְרָא (5.3.1.)

Dit Hebreeuwse woord is als volgt te transcriberen: w^ayyⁱqr^{aa}'. Het is opvallend dat ook het derde Bijbelboek van de Thora, het Bijbelboek Leviticus, ook zo heet in de Tenach. Wellicht is er een bepaald verband.

Dit woord is een samengesteld woord, dat opgebouwd is uit de volgende consonanten. De eerste consonant is het partikel ׀, waw; gevolgd door het vocaalteken patach, een korte a, er onder. Dat is de voornaamste conjunctie of voegwoord. Een voegwoord wordt in het Hebreeuws doorgaans gevolgd door een dageesj in de volgende consonant. Dat is hier ook het geval. Soms is dat niet te zien als de eerstvolgende consonant een gutturaal is, die geen dageesj duldt. In dat geval wordt het vocaalteken patach verlengd naar het vocaalteken qameets, een lange aa.

Verder wordt in het Hebreeuws dit partikel met het volgende woord verbonden. Dat is een zogenaamde waw consecutivum dat heel vaak in de Hebreeuwse tekst voorkomt en in het verlengde staat met vers 4. Deze waw consecutivum geeft derhalve een vervolg aan GODS scheppend handelen. Dat GOD daarom in vers 5 schiep zoals Hij schiep.

Na dit voegwoord komt het volgende woord. De tweede consonant is ׀, yod. In deze ׀ staat een zogenaamde dageesj forte, een schriftteken dat aangeeft dat deze consonant verdubbeld wordt vanwege het voegwoord (zie vorige alinea). In wezen moeten we dus transcriberen als yod, yod. Onder deze consonant staat als vocaalteken een chireq, een korte i-klank. De derde consonant is de ק, qof, terwijl onder deze consonant als schriftteken een sjewa mobile staat die staat voor een dubbele consonant en deze lettergreep afsluit. De vierde consonant is de ׀, reesj. Onder deze consonant staat het vocaalteken qameets, een aa-klank. De laatste consonant is de א, aleph, die we niet uitspreken maar met een ' weergeven.

Het tweede deel van dit woord וַיִּקְרָא komt van het verbum קרא, q^{aa}r^{aa}' en betekent "roepen", "noemen", "lezen". Deze werkwoordsvorm is een imperfectum derde persoon masculinum (mannelijk) singularis (enkelvoud) in de qal-vorm; te vertalen met "en Hij riep". Want dit imperfectum staat ook in het Hebreeuwse consecutio temporum (zie de woordstudie bij Gn.1:3) en is derhalve een zogenaamde narrativus (vertellende vorm), dat is een vertellende vorm met op elkaar volgende handelingen.

Een imperfectum heeft in het Hebreeuws doorgaans niet de betekenis als in het Latijn, namelijk van een voltooid tegenwoordige tijd ("Hij riep"), hoewel deze vorm dat ook kan betekenen. Maar vaak betekent dit imperfectum een onvoltooid tegenwoordige tijd ("Hij roept") of een onvoltooid toekomstige tijd ("Hij zal roepen"). Ook kan het betekenen: een duratieve onvoltooid tegenwoordige tijd die dus ook in de toekomst voortduurt ("Hij is bezig te roepen"). Het is een vorm die in de Biblia Hebraica vaak voorkomt, alleen in het Bijbelboek Genesis al 53x. Eigenlijk betekent dit laatste mijns inziens hier, als we deze werkwoordsvorm heel letterlijk weergeven, en duidt erop dat dit scheppingswerk van de Allerhoogste voortduurt (zie mijn opmerkingen bij mijn werkvertaling onder 5.1.1.). Met andere woorden: dag en nacht, avond en morgen zullen niet ophouden (zie Gn.8:22), want GOD blijft aan Zijn verbond met Noach en zijn geslacht gedenken tot de jongste dag. Overigens is de weergave in de door mij genoemde vertalingen met "en Hij noemde" een redelijke vertaling, maar in de duratieve onvoltooid tegenwoordige tijd van deze Hebreeuwse vorm gaat het nog een laag dieper.

LXX heeft met καὶ ἐκάλεσεν, kai ekalesen, het Hebreeuws weergegeven. De Griekse werkwoordsvorm komt van καλεω, kaleoo, en betekent "roepen", "noemen", "adresseren", "uitnodigen", "vermanen", "binnenroepen". De werkwoordsvorm is een indicativus aoristus activi derde persoon singularis. Duidelijk is dat dit woord in het Grieks meer een woord is uit de filosofie dan uit de theologie.

Een aoristus geeft een moment van handeling aan zonder de duur of de voltooidheid ervan te kennen te geven. Een aoristus indicativus geeft een verleden tijd aan. Vanuit het Grieks is er geen sprake van een duratieve onvoltooid tegenwoordige tijd die zich uitstrekt tot de verre toekomst. Het lijkt dan een eenmalige handeling en kan leiden tot de gedachte dat GOD na Zijn scheppingswerk Zijn handen van Zijn schepping heeft afgetrokken en deze niet meer onderhoudt; de gedachte van het zogenaamde deïsme. Toen en toen heeft GOD geschapen maar daarna moet de schepping het zelf doen, eventueel geholpen door de mens!

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

Vulg. lijkt met deze gedachte mee te gaan met “appellavitque”, evenals de SV en de HSV met “en GOD noemde”. In de vertalingen ontbreekt elk begrip van een duratieve onvoltooid tegenwoordige tijd.

אלהים (5.3.2.)

Het tweede woord is het woord אלהים, ^hə^lohⁱm, het algemene woord voor GOD. GOD is het subject of onderwerp van ויקרא. We hebben er eerder over geschreven (zie Gn.1:1-4) zodat ik daarnaar mag verwijzen.

לאור (5.3.3.)

Het derde woord is לאור, ^lə^{aa}’w^{oo}r. Dit woord is opgebouwd uit het voorzetsel ל, ^l en het zelfstandig naamwoord אור, ^w’w^{oo}r en wordt in de vertaling letterlijk weergegeven met “tot het licht”.

Zoals gezegd, is de eerste consonant ל, lamed. Dat is in het Hebreeuws een praepositie of voorzetsel met de betekenis van “tot”. Vandaar dat ik persoonlijk heb gekozen voor de letterlijke vertaling van “Dientengevolge is GOD bezig tot het licht dag te roepen”, omdat ik in de weergave het woord לאור wilde vertalen wat in andere weergaven ontbreekt. Deze hebben de Hebreeuwse tekst mijns inziens te vlak vertaald naar menselijk begrip. Onder deze consonant is als vocaalteken de gameets, aan aa-klank, geplaatst. Dat is niet zonder reden. Want in deze gameets ligt ook nog een lidwoord verborgen. Eigenlijk zou men grammaticaal verwachten: ^lə^h’w^{oo}r. De woorden ^lə^h worden door elisie of uitstoting ^lə^{aa}. Vandaar dat de correcte vertaling luidt: “tot het licht”.

Over אור hebben we onder Gn.1:3 uitvoerig geschreven, zodat we daarnaar verwijzen.

יום (5.3.4.)

Dit woord is een substantivum of zelfstandig naamwoord. De transcriptie is: yw^{oo}m. We vertalen dat met “dag”. Er staat namelijk geen lidwoord bij!

De eerste consonant is י, yod. De tweede consonant is ו, waw, met als vocaalteken boven deze consonant een choolem, een oo-klank. De derde consonant is ם, een slot-mem. Het lijkt een eenvoudig woord maar de betekenis is enorm. Niet alleen omdat dit woord in Biblia Hebraica heel vaak voorkomt maar ook omdat het verwijst naar “de dag des HEEREN”, die de dag des oordeels voor de één en de dag van de hoogste blijdschap voor de ander. En wat zal die dag voor ons brengen? De belangrijkste vraag! Maar daar zullen we bij de commentaren nader op terugkomen. In elk geval is duidelijk dat “dag” ook door GOD is geschapen net als “licht”. Maar staan we er wel eens bij stil?

Het Griekse woord ἡμερα, ‘hmera, betekent “dag”, “etmaal”, “levensomstadigheden” en “vastgestelde dag” en is dus multi-interpretabel. Dat geldt ook voor het Latijnse woord “dies”.

ולחשך (5.3.5.)

Dit woord is eveneens een substantivum of zelfstandig naamwoord. De transcriptie is: w^{el}ach^{oo}s^jèk. Eigenlijk is dit Hebreeuwse woord op dezelfde wijze opgebouwd als bovenstaande לאור. In elk geval is het een samengesteld woord.

De eerste consonant is ו, waw. Dat is de aanduiding van een voegwoord, weer te geven met “en”. Onder deze consonant staat als schriftteken een sjewa mobile, die we weergeven in transcriptie met ^e. Dus: w^e. Het geeft een klemtoon aan.

De tweede consonant is ל, lamed. Als vocaalteken onder deze consonant staat een patach, een korte a-klank. Dat is in het Hebreeuws een praepositie of voorzetsel met de betekenis van “tot”. In deze patach ligt een lidwoord verborgen. Eigenlijk zou men grammaticaal verwachten: ^lə^hach^{oo}s^jèk; overigens zonder dat er sprake is van elisie. Vandaar dat de correcte vertaling luidt: “tot de duisternis”.

De derde consonant is ן, cheeth. Als vocaalteken staat er boven deze consonant choolem, een oo-klank. En als accentteken staat onder deze consonant de tifcha om klemtoon aan te geven. De vierde consonant is ש, sjin. Onder deze consonant staat als vocaalteken segchool, een è-klank. De vijfde consonant is een ך, slot-kaf. Ik mag verder verwijzen naar Gn.1:2. De andere vertalingen geven geen reden tot opmerkingen.

קרא (5.3.6.)

Aangezien we onder 5.3.1. over deze vorm hebben geschreven, kunnen we er er nu kort zijn. De transcriptie is q^{aa}r^{aa}. De betekenis is “roepen”, “noemen”, “lezen”.

De eerste consonant is ק, goof. Onder deze consonant staat als vocaalteken gameets, aan aa-klank. Als verbindend accentteken staat ook onder deze consonant een munach. Daardoor moeten we het uitspreken als q^{aa} in plaats van q^{ao}. De tweede consonant is ר, reesj. Onder deze consonant staat eveneens als vocaalteken gameets. De derde consonant is א, aleph, die niet wordt uitgesproken maar getranscribeerd wordt met ‘. קרא is een verbum of werkwoord, een masc.sing.3e perf. in

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

in de qal-vorm en betekent: “Hij heeft geroepen”, of tegenwoordige tijd duratief: “Hij is bezig te roepen” als een tot de jongste dag voortdurende handeling. Want het onderwerp van dit roepen is GOD.

De LXX, Vulg., SV en HSV geven geen reden tot opmerkingen dan alleen dat zij dit duratieve aspect van de perfectum vorm van dit Hebreeuwse woord niet kunnen weergeven in hun taal.

לילה (5.3.7.)

Dit woord wordt getranscribeerd weergegeven als l^{aa}yl^{aa}h, dat nacht betekent. Het woord bestaat uit de volgende consonanten. De eerste consonant is ל, lamed.

Onder deze consonant staat als vocaalteken qameets, een aa-klank. Dit vocaalteken wordt gevolgd door een onderscheidend accentteken atnaach om op dit woord de nadruk te leggen. De tweede consonant is י, yod. Onder deze consonant staat een sjewa quiescens, die niet wordt uitgesproken maar het einde van deze lettergreep aangeeft. De derde consonant is weer ל, lamed. Onder deze consonant staat als vocaalteken qameets, een aa-klank. De vierde consonant is ה, hee.

Het Griekse woord waarvan νυκτα, nukta, is afgeleid, komt van νυξ, nuks, en betekent “nacht”, “duisternis”, en als beeld van bezwijming en dood. Het is meer een filosofisch dan een theologisch begrip. Dat geldt ook voor het Latijnse woord “noctem”, dat van het Grieks is afgeleid. Verder geven LXX, Vulg., SV en HSV geen reden tot opmerkingen.

ויהי ערב (5.3.8.)

Dit samengestelde woord bevat een verbum en een substantivum, met elkaar verbonden door als schriftteken de maqqeef, een bovenliggend streepje. De transcriptie is: w^ay^{ehi}y^er^{eb}. Dit woord bevat de volgende consonanten:

De eerste consonant is ו, waw, met als vocaalteken onder deze consonant de patach, een korte a-klank. Het is de aanduiding van een voegwoord, een zogenaamde waw-consecutivum, te vertalen met: “zodat” of “dientengevolge”, waardoor duidelijk wordt dat de avond en morgen het gevolg is van het spreken van GOD. Met andere woorden: dat een dag ten einde loopt en avond wordt en dat een dag begint en morgen wordt, is het gevolg van het spreken van GOD. Elke dag zien we GODS scheppingshandelen. Maar wie van ons staat er werkelijk bij stil? Achteloos praten we over morgen en avond maar in wezen is het alleen de genade van GOD Die het alle mensen schenkt. Aanbidt GOD!

De tweede consonant is י, yod. Onder deze consonant vinden we als schriftteken een sjewa mobile, weer te geven met ^e en aanduiding van een lettergreep. Daarop duidt ook het onderscheidend accentteken onder deze consonant, de zogenaamde silluq. De derde consonant is ה, hee, met als vocaalteken onder deze consonant de chireq, een i-klank. De vierde consonant is weer een י gevolgd door als schriftteken de maqqeef, waardoor het ene met het andere woord verbonden wordt.

De vijfde consonant is ע, ajin, met als vocaalteken onder deze consonant de seghool, een è-klank. Terwijl dit vocaalteken gevolgd wordt door het verbindend accentteken mercha. De zesde consonant is ר, reesj, met als vocaalteken onder deze consonant wederom de seghool, een è-klank. De zevende consonant is ב, beeth. Zodat er vertaald moet worden met “dientengevolge was het avond”.

ויהי ערב. We wezen reeds op de ו als een voegwoord dat een gevolg aangeeft. Het woord ויהי komt van het verbum יהי, h^{aa}y^{aa}h, en is een imperfectum, derde persoon, masculinum, singularis, apocopatum in de qal-vorm, weer te geven met “zijn” of “worden”. En ערב is een substantivum, masculinum, singularis. Doorgaans betekent dit woord “avond”, “zonsondergang”. Het verbum ערב, ^{aa}r^{ab}, waarvan dit substantivum afgeleid is, betekent dan ook dat de zon weggaat.

Het Grieks heeft hier και εγενετο ἑσπερα, kai egeneto hespera. Het woord και is de weergave van het Hebreeuwse ו maar zonder de notie van een waw consecutivum. Het woord εγενετο is de weergave van het Hebreeuwse ויהי. En het woord ἑσπερα is de weergave van het Hebreeuwse ערב. Hierbij hebben we wel enige opmerkingen. Want deze weergave klopt niet met het Hebreeuws. Het woord εγενετο is een vorm van het verbum γιγνομαι, gignomai, en is een aoristus medium, indicativus, derde persoon, singularis. Met andere woorden: deze vorm van het werkwoord geeft slechts een moment aan van GODS handelen waarbij elk begrip van een voortdurende handeling tot de jongste dag ontbreekt. Een en ander zou stof kunnen geven voor het deïsme. Bovendien is ἑσπερα of ἑσπερος, hesperos, geen goede weergave van het Hebreeuws. Het betekent in het Grieks weliswaar “avond”, maar ook “westen” en “avondster” en is religieus gekleurd naar analogie van de Griekse afgoden. Een en ander kan dus onmogelijk weergave zijn van het Hebreeuws, die geen afgoden of afgodsbeelden kent voor GODS aangezicht.

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

Wat het Latijn betreft, met “factumque est vespere” geeft deze weergave wel het Grieks weer maar niet het Hebreeuws. Bovendien is “factumque est” een weergave van een plusquamperfectum en moet vertaald worden met “was geweest”, hetgeen de SV en HSV in het Nederlands dan ook hebben gedaan. En dat is bepaald niet overeenkomstig het Hebreeuwse verbum. Ook zij volgen dus niet de Hebreeuwse maar de Latijnse tekst van de Vulgata. Ook voor het Latijnse “vespere” geldt hetzelfde als het Griekse ‘εσπερα.

וַיְהִי בֹקֶר (5.3.9.)

Ook dit woord is weer samengesteld. Voor het eerste gedeelte zie onze notitie bij 5.3.8. De transcriptie is: w^ay^ehⁱy^ob^oq^er. We noteren na de maqkeef de onderstaande consonanten:

De vijfde consonant is ב, beeth. Boven deze consonant is als vocaalteken een choolem, een oo-klank. Onder deze consonant is als onderscheidend accentteken een tifcha. De zesde consonant is ק, qoof. Onder deze consonant is als vocaalteken een seghool, een è-klank. De zevende consonant is ר, reesj. De vorm is net als het voorafgaande woord עֶרֶב een substantivum masculinum singularis. De betekenis is: “morgen” en “het aanbreken van de dag”. De stam בִּקֵּר, b^{aa}q^ar, betekent “doorbreken”. Zoals bekend komt de uitdrukking וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר zesmaal voor in Gn.1 (Gn.1:5, 8, 13, 19, 23 en 31); voor elke dag een keer behalve voor de zevende dag!

LXX heeft hier και εγενετο πρωι, kai egeneto prooi. Over de eerste twee woorden, zie onder 5.3.8. Het laatste woord πρωι, prooi, betekent “vroeg in de morgen”, “vroeg op de dag” of “vroeg in het jaargetijde”. Het Latijnse woord in Vulg. “mane” is met LXX in overeenstemming. Het woord betekent: “de morgen”, “ochtend”, “vroegte”, “vroeg in de morgen”. Derhalve moeten we concluderen dat LXX en Vulg. MT niet correct hebben weergegeven in tegenstelling tot de SV en HSV. De correcte vertaling is: “en licht was morgen”. Omdat בִּקֵּר terugslaat op אֵר.

וַיִּבֶן (5.3.10).

Dit Hebreeuwse woord kwamen we eerder tegen bij 5.3.4. We kunnen er daarom kort over zijn. De eerste consonant heeft onder de y, yod, als verbindend accentteken een mercha.

LXX, Vulg., SV en HSV geven geen opmerkingen.

וַיִּבֶן אֶחָד: פ (5.3.11).

Deze woordgroep moet als volgt getranscribeerd worden: ’èch^{aa}d p. Dat is een beetje geheimzinnig om dat op deze manier weer te geven maar toch ...

Ik zal het proberen te verklaren.

De eerste consonant is א, aleph. Als vocaalteken onder deze consonant is een seghool, een è-klank. De tweede consonant is ח, cheeth. Als vocaalteken onder deze consonant is een qameets, een aa-klank. Als onderscheidend accentteken onder deze consonant is de silluq, die samen met het schriftteken van de soof passoeq (:) in MT voor komt en het einde van het vers weergeeft. De derde consonant is ד, daleth, gevolgd door als schriftteken soof passoeq. En dan staat er nog een consonant aan het einde van dit vers en dat is פ, pee. Dat is een symbool van de zogenaamde parasja waarover straks meer onder 5.4..

Het woord אֶחָד is een cardinalium masculinum of mannelijk hoofdtelwoord en betekent “één”. Het woord רִאשׁוֹן, rⁱsjw^{oo}n is een ordinalium of rangtelwoord en betekent: “eerste”. Daaruit mogen we concluderen dat LXX met μια MT correct heeft weergegeven zij het dat μια een vrouwelijke vorm is in overeenstemming met ‘ημερα. Datzelfde geldt ook voor het Latijnse “unus”. We dienen dit Hebreeuwse woord dus te vertalen met: “dag één” en niet met “de eerste dag” zoals SV en HSV hebben weergegeven. Bovendien staat er in MT geen lidwoord.

Commentaren (5.4).

We komen nu bij de paragraaf “Commentaren” van diverse godgeleerden die hun licht over Gn.1:5 hebben laten schijnen. Voor de diverse commentatoren verwijs ik naar wat ik eerder geschreven heb bij de voorgaande verzen.

Aan het slot van vers 5 zien we de eerste parasja (פְּרָשָׁה) van de Torah, zeg maar: het eerste gedeelte van de Torah. De hele Thora, Genesis tot en met Deuteronomium, wordt verdeeld in 54 parasja’s., die orthodoxe Joden in één jaar op elke sabbat door een daarvoor aangewezen persoon in de synagoge lezen en liberale Joden in drie jaren. In de Biblia Hebraica wordt zo’n parasja aangegeven door de consonant פ (pee). Het Joodse jaar telt 50 weken en op een feestdag wordt soms een andere tekst gelezen. Op het feest van Simchat Thora (vreugde der onderwijzing) leest men het laatste deel van Deuteronomium en het eerste deel van Genesis als symbool voor het feit dat de studie van de Thora volgens de Joden eeuwigdurend is.

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

Augustinus (5.4.1.)

We kennen, denk ik, allen wel Aurelius Augustinus, de kerkvader van het westen, zoals hij wordt genoemd. Bij het commentaar over Gn.1:4 heb ik vier boeken genoemd, die Augustinus geschreven heeft. We voegen er nog één toe, namelijk “De consensu euangelistarum”, waarvan ik nu overigens geen gebruik van heb gemaakt.

“En daardoor (nl. door de HEILIGE GEEST) hebben wij ook in deze vreemdelingschap het onderpand ontvangen, dat wij reeds licht zijn, terwijl wij nog in hoop zalig worden (R.8:24), en dat wij kinderen des lichts en kinderen des daags zijn, niet kinderen des nacht, noch der duisternis (1Th.5:5), wat wij toch geweest zijn. Tussen hen en ons kent, daar de menselijke kennis nog zo onzeker is, alleen Gij het onderscheid, Die onze harten beproeft (1Th.2:4), en Gij noemt het licht dag en de duisternis nacht (Gn.1:5). Want wie onderscheidt ons dan Gij? En wat hebben wij, dat wij niet hebben ontvangen van U (1K.4:7), en zijn wij niet uit dezelfde klomp vaten ter ere, waaruit ook andere gemaakt zijn ter onere (R.9:21)?”

Confessiones, boek XIII, § 14

“Verder staat ook aan te merken, dat de Schriftuur, als zij die scheppingsdagen ordentelijk verhaalt, nergens de naam “nacht” tussen gesteld heeft; want de Schriftuur zegt nergens, dat er nacht geworden is, maar wel “daar is uit avond en morgen geworden de eerste dag” (Gn.1:5). Evenzo ook de tweede dag, en al de andere dagen.”

De civitate Dei, Eerste boek, caput VII

“En wanneer heeft in de wet voor het eerst het woord “heiligmaking” geklonken? Was het niet op de zevende dag? GOD heeft immers niet de eerste dag heilig verklaard toen Hij het licht maakte.”

In Iohannis euangelium tractatus, verhandeling CXXII, § VIII

Augustinus benadrukt het getal zeven als het heilig getal. “Per slot van rekening maakt GOD bij de eerste werken van de wereld de dag.”

“Als de Joden wordt geboden om eenmaal in de zeven dagen de sabbat te onderhouden, verwijst dat naar een geestelijke rust die geen avond kent (Ex.20:8-11; Ex.31:13-17; Dt.5:13-15). In het boek Genesis gaat het om zeven dagen. Bij alle dagen wordt er gezegd: “Het werd avond,” (Gn.1:5, 8, 13, 19, 23, 31) behalve bij de zevende. Bij de zevende wordt dat niet gezegd. De zevende dag die geen avond kent, wijst ons op de eeuwigdurende rust waarbij het licht niet ondergaat (Wjs.30:17).”

Sermones de scripturis, Sermo VIII, § 17

Sermones de scripturis, Sermo IV, § 8

Barnes (5.4.2.)

Deze commentator gaat in op de zinsnede וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם. Hij schrijft daarover het volgende: Nadat GOD licht en duisternis gescheiden heeft, geeft Hij hen nieuwe namen: dag en nacht, in overeenstemming met de beperkingen waaronder ze nu waren geplaatst. Voor deze periode van de geschiedenis van de aarde was er geen bewoner. Daarom was er ook geen noodzaak deze bovenstaande zaken te benoemen. Het feit dat GOD dit doet, betekent dat Hij dit noodzakelijk acht, omdat later redelijk-zedelijke schepsels op het wereldtoneel verschijnen. Het geven van een naam aan dingen is het recht van de Schepper en Eigenaar. Het betekent tevens dat de dingen, die door de Schepper zo genoemd zijn (dag en nacht dus) onderworpen zijn aan de Naamgever. De namen van de dingen weerspiegelen de Schepper ervan. Dat is de concrete manier waarop de Schrift met namen, die door GOD gegeven zijn, omgaat. Dit geldt voor zaken, eigenschappen, personen en gezag.

De betekenis van dag en nacht in GODS oog is om scheiding aan te brengen tussen het één en het ander en om de ordelijke verdeling te tekenen tussen de verschillende delen van het oppervlak van de aarde in de loop van dag en nacht. De dag is dan de tijd van 06.00 - 18.00 uur (12 uren) en de nacht is dan de tijd van 18.00 - 06.00 uur (12 uren). Op het ene halfrond van de aarde schenkt GOD de dag en op het andere halfrond van de aarde schenkt GOD de nacht. Zo wisselen naar GODS bedoeling avond, nacht, morgen en dag elkaar af.

Vervolgens gaat Barnes in op de zinsnede וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד. Dit is een samenvatting van het hele proces gedurende het eerste werk van de schepping. De twee lijnen van de narrativus lopen parallel aan elkaar ten aanzien van het tijdsaspect. Volgens de Hebreeuwse manier van de indeling van de dag begint deze bij de avond en loopt voor de helft door gedurende de nacht. De andere helft van de dag begint bij de morgen en loopt door gedurende de hele dag. De hele periode is dag één. Zie Lv.23:32, ‘Het zal u een sabbat der rust zijn; dan zult gij uw zielen verootmoedigen; op den negenden der maand in den avond, van den avond tot den avond, zult gij uw sabbat rusten.’

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

Sommige uitleggers willen de avond uitleggen als het einde van de eerste dag en de morgen als het einde van de eerste nacht maar dat is niet overeenkomstig de Hebreeuwse grammatica en moet derhalve verworpen worden.

De dag in de schepping is een dag van 24 uren. Zo heeft GOD het gewild. Ook de natuur noodzaakt tot dezelfde interpretatie. Barnes gaat ook uit van wat we noemen creatio secunda. Er is daarbij geen enkele noodzaak om deze scheppingsdagen te verlengen tot dagen van langere perioden zoals creationisten willen.

God noemt deze eerste dag als dag één. Soms wordt deze cardinalium gebruikt als ordinalium (zie Gn.8:13 en Ex.10:1-2) maar dat is niet gebruikelijk. Het Hebreeuws gebruikt doorgaans een ander woord voor eerste, namelijk ראשון, r'sjw^{oo}n. Deze dag één is voor ons zeer interessant. Het is de eerste dag van de vernieuwing van hemel en aarde, de eerste dag van de week, de dag van de opstanding van CHRISTUS en het is de Christelijke sabbat geworden.

Boer, Ds. G. (5.4.3.)

Ook ds. Boer stelt dat het benoemen van dag en nacht GODS recht is. Hij geeft alles zijn naam. En die naam vertolkt ook de zaak. Zijn naamgeving is een nadere aanduiding van Zijn scheppende arbeid. Geef maar eens een definitie van "licht", "duisternis", "dag" en "nacht". Dat is nog niet zo eenvoudig. Daarvoor moet je allerlei kunstgrepen uithalen en dan weet je het nog niet. Omdat het beelden zijn die je niet met het verstand kan vatten maar hooguit met je gevoelens; en dan nog bij benadering. Wat GOD nu doet op deze eerste scheppingsdag is beeld van Zijn herschepping.

Herschepping toch is de genade dat GOD alle dingen vernieuwt en nieuw maakt, te beginnen bij het hart van een mens en zo door over de hele schepping. En dat alleen in CHRISTUS. Luister maar wat Paulus zegt in 2K.4:6, *'Want GOD, Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene, Die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid GODS in het aangezicht van JEZUS CHRISTUS.'* Immers, even duister als op de scheppingsmorgen is ons zondig hart. Zo duister dat GOD in CHRISTUS ons moet bekeren, wederbaren en geloof schenken door het herscheppend licht van Zijn Woord en HEILIGE GEEST. Alleen wanneer GOD dat doet, gaat het goed. Wat vanuit ons gebeurt, ons verstand, gevoelens, hart en onze ervaring etc., loopt altijd verkeerd. Dat wijst de historie van deze wereld wel uit, omdat deze wereld in het boze ligt, ja, onder de tyrannie van de boze verkeert. Ja, ons aller hart is boos en verdorven, omdat wij ons hart en oor geleend hebben aan de vorst der duisternis.

Is er dan nog hoop? Van mijzelf niet! Ik ben dood in de zonde en de misdaden. Maar GOD zendt licht middels de prediking van vrije genade. En ik ontdek dat ik aan deze GOD gehoorzaamheid schuldig ben, waaraan ik onmogelijk kan voldoen. Die ontdekking is wel heilzaam, omdat dit licht van GOD komt, al is dat voor mijzelf niet aangenaam. Door dit licht ga ik vragen naar GOD en Zijn CHRISTUS. Of Hij in mijn hart wil komen en mij wil vernieuwen. En vanuit het Woord hoor ik dat Hij dat wil doen. Uit genade. Immers, GOD spreekt en het is er. Dat is het grote wonder dat bij ons moet plaats hebben wil het wel zijn. Misschien twijfelt u of de HEERE het ook bij u wil doen, maar kijk maar naar buiten! Kijk naar het licht van de zon! Nooit heeft GOD dit licht ingetrokken behalve dan drie uur lang voor Zijn Zoon aan het kruis. En daarom zal Hij Zijn belofte van vergeving in Zijn Woord aan u nooit intrekken, net zo min als op een nacht een morgen volgt.

Weet u wat zo wonderlijk is? Dat alleen GOD dit licht zag dat Hij schiep en verder niemand. Geen dier, geen plant en geen mens. Zo ziet GOD alleen het licht dat Hij in uw duistere hart laat schijnen, al ziet u dat zelf helemaal niet. De ogen des HEEREN zijn op de rechtvaardigen en Zijn oren tot hun geroep. Daarbij komt het licht geruisloos. Dat is ook zo wonderlijk. Dat licht komt niet met een hoop lawaai, met veel bombarie of klaar geweld. GOD doet geruisloos wanneer Hij het licht ontsteekt in het hart van een ellendig mensenkind maar hij merkt het wel. Zoals bij Lydia, van wie in Act.16 geschreven staat dat de HEERE haar hart opende zodat ze acht gaf op wat van Paulus gesproken werd over het Woord (vers 14).

Daarbij wanneer GOD Zijn licht laat schijnen in ons duistere hart, ontdekken we dat er nog zoveel van de zonde in ons hart schuilt. Er zweven zoveel zondige stofjes in ons hart. De Zon der gerechtigheid ontdekt ons daar aan. En dan moeten wij niet zelf aan het werk gaan om die zondige stofjes te verwijderen. Dat loopt op een hopeloze mislukking uit. Werken der duisternis bewerken nooit verbetering. We moeten het GOD laten doen in CHRISTUS JEZUS door de HEILIGE GEEST. CHRISTUS is ons ook gegeven tot onze heiligmaking. Alles van onszelf wordt afgesneden. CHRISTUS is de Weg, de Waarheid en het Leven. En dan gaat het als vanzelf, al zijn wij niet als een stok en een blok. Dan

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

bidden we om meer licht vanwege de uitnemendheid van de liefde van CHRISTUS. En dan horen we GOD zeggen, ook van het kleinste kind dat op Hem vertrouwt, de armsten der armen en de grootste der zondaren, dat het goed is. Want Hij is het Die mij heeft uitverkoren. Ik ben niet zelf begonnen, maar Hij is dat goede werk in mij begonnen en Hij zal dat ook voleindigen. De HEERE zij u tot een eeuwig Licht. GOD en het Lam alleen de eer!

Bunyan, John (5.4.4.).

Bunyan merkt hierbij op: "En GOD noemde het licht dag en de duisternis noemde Hij nacht." GOD onderscheidt niet alleen door van één te scheiden, maar ook door zekere tekenen. Opdat de dingen die onderscheiden en gescheiden zijn, ons des te beter bekend mogen wezen. Hier handelde Hij zo in het werk van de schepping van de wereld, en evenzo handelt Hij in de grote zaak van 's mensen eeuwig heil.

De plaats der gelukzaligheid wordt hemel genoemd, de plaats der pijniging hel. Wat tot de hel leidt, heet zonde, overtreding, ongerechtigheid en boosheid en wat tot de hemel leidt rechtvaardigheid, heiligheid, goedheid en oprechtheid. Evenals GOD in deze typen het licht dag noemde, waarvan de vromen kinderen zijn, maar de duisternis nacht, waarvan evenzo alle goddeloze mensen inwoners en kinderen zijn.

Nadat aldus de GEEST van GOD had gezweefd over de wateren, GOD het licht had bevolen te schijnen, scheiding gemaakt had tussen het licht en de duisternis en ze met hun eigen namen had bestempeld, besluit Hij het werk van de eerste dag: "Toen was het avond geweest en het was morgen geweest, de eerste dag." In welk besluit een gezegende mystérie van het evangelie ligt opgesloten, want GOD toont ons hier, door het sluiten van de eerste dag, hoe wij behoren te bepalen, dat iemand in waarheid een Christen geworden is: Juist dan, wanneer de GEEST van GOD heeft gezweefd over ons hart, wanneer Hij het licht daar te voorschijn heeft geroepen, scheiding gemaakt of vijandschap gezet heeft tussen het licht en de duisternis; en wanneer de ziel de merktekenen van beide ontvangt, om ze gade te slaan en ze, ieder naar zijn wijze, tot de mond des HEEREN te voeren.

Calvijn, Johannes (5.4.5.).

Vers 5 zegt: En GOD noemde het licht. Dit betekent: GOD wilde, dat er enige afwisseling van dag en nacht zou zijn, hetgeen ook spoedig gevolgd is, toen de eerste dag was geëindigd. Want GOD nam de aanschouwing van het licht weg, opdat de nacht de aanvang van een andere dag zou mogelijk maken. 't Geen Mozes zegt, kan echter op tweeërlei wijze worden opgevat. 't Kan zijn, dat het de avond en morgen geweest is van de eerste dag, of dat met avond en morgen de eerste dag voltooid werd. Welke van beide meningen men ook kiest, de zin blijft dezelfde. Want zijn bedoeling is eenvoudig, dat de dag met deze beide gedeelten is beëindigd. Voorts laat hij de dag aanvangen met de avond, volgens de gewoonte van zijn volk. Of deze volgorde de beste en de wettige is, alle twist hierover leidt tot niets. Wij weten, dat in tijdsorde de duisternis de voorrang heeft gehad. Toen GOD het licht introk, was dit een sluiten van de dag. Ik twijfel niet, of de oudste vaders, voor wie het vallen van de avond het einde van den dag en het begin van de volgende was, hebben zich hierop beroepen. Toch wilde Mozes hier geen wet voorschrijven, welker overtreding zonde zijn zou, maar hij richt zijn verhaal in (gelijk reeds gezegd is) naar de overgeleverde gewoonte van zijn tijd. Het is daarom dwaas van de Joden, alle manieren van anderen te veroordelen, alsof GOD de hunne alleen had ingesteld. Maar even onzinnig is het van anderen te beweren, dat de door Mozes aanbevolen tijdrekening verkeerd is.

En ten aanzien van "de eerste dag" zegt Calvijn: Hier wordt openlijk de dwaling weerlegd van hen, die zeggen, dat de wereld op een enkel oogenblik is geschapen. Het is een al te gewelddadige spotternij, te zeggen, dat Mozes ter wille van zijn verhaal in zes dagen verdeelt, wat GOD op één oogenblik voltooide. Veeleer heeft GOD Zelf, willende Zijn werken regelen naar de bevassing der mensen, een tijdvak van zes dagen voor zich genomen. De oneindige heerlijkheid GODS, die zich hierin ten toon spreidt, zien wij zo licht voorbij. En vanwaar komt dit anders, dan door onze traagheid om Zijn grootheid te verbreiden, terwijl de ijdelheid van ons verstand ons intussen elders heenlokt? Tot verbetering van dit kwaad heeft GOD het meest gepaste geneesmiddel aangewend, door de schepping der wereld in zekere afdelingen te onderscheiden, om onze aandacht te trekken, en als 't ware met geweld tot stilstaan te dwingen.

Zeer dom is het, dat men tot staving van dit verzinsel een plaats aanhaalt uit Prv.8:1. Het Grieksche woord *κοινὴ* dat daar gebruikt is, heeft een gans andere betekenis en ziet niet op de tijd, maar op het geheel der dingen.

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

Dächsel, Karl August (5.4.6.).

Dit commentaar zegt: De berekening, volgens welke de dag met de avond begint, behield het volk van GOD onder het Oude Verbond. De Joden begonnen also iedere nieuwe dag met de

zonsondergang van de vorige, niet eerst met middernacht.

Ten aanzien van het woord "noemen", zegt Gerlach: Het "noemen" is zo veel, als aan iets naar zijn wezen een bestemming aanwijzen. Hier wordt ons Gods almachtig regeren aangeduid. Eerst scheidde GOD het licht van de duisternis en daarna onderscheidde Hij ook de namen; eerst de zaak en dan de naam; maar dan ook een naam, die niet het feit van de scheiding, maar het wezen van de gescheiden dingen uitdrukt en weergeeft. (Van Ronkel).

En ten aanzien van het feit dat eerst de avond genoemd wordt en dan de morgen, zegt Da Costa: Omdat door GOD alleen de nacht tot dag wordt. Evenzo is het in de wedergeboorte. Hij vindt ons in nacht en door Hem wordt het dag in ons.

En ten aanzien van "de eerste dag", zegt Van Griethuijsen: Wij hebben hier niet te denken aan profetische dagen, noch aan tijdvakken, maar aan natuurlijke dagen. Hoelang echter deze dagen zijn geweest, valt niet te zeggen, evenmin als de juiste omtrek van de aarde. Op de eerste dag van het Oude Verbond schiep GOD het natuurlijke licht; op de eerste dag van het Nieuwe Verbond verrees de Zonne der gerechtigheid, het eeuwige Licht der wereld. Zo is onze zondag reeds gewijd door de schepping van het licht (Van Lingen).

NBHJS. Zie hierbij ook Job.26:7: *'Hij breidt het noorden uit over het woeste; Hij hangt de aarde aan een niet.'* Daarvoor hoeven we ons niet te verdiepen in een of andere natuurwetenschappelijke verklaring.

Gill, John (5.4.7.).

Gill gaat eerst in op de zinsnede: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ קֵרָא לַיְלָה en zegt: In de tijd van 24 uren was er een afwisseling van licht en duisternis door GODS scheppende hand. En zoals het zich nu laat aanzien door ons mensen wanneer we licht en duisternis zien, zo heeft GOD dit op de eerste dag geschapen. Hij noemde het licht dag en de duisternis noemde Hij nacht.

En vervolgens over וַיְהִי עֶרְבַּ וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד zegt Gill: De avond, het eerste deel van de nacht of duisternis, staat voor het geheel van de nacht en omvat een tijdsperiode van 12 uur. De morgen, het eerste deel van de dag of licht, staat voor het geheel van de dag en omvat een zelfde tijdsperiode. Samen vormen ze een tijdsperiode van 24 uur. Daniël noemt dit met dezelfde woorden als in Gn.1:6: *'het gezicht nu van avond en morgen, dat er gezegd is, is de waarheid; en gij, sluit dit gezicht toe, want er zijn nog vele dagen toe'* (Dn.8:26). De apostel noemt dit νύκθημερον, nuxthèmeron, zeg maar: een nacht-dag. Overigens wordt dit in de SV weergegeven met *'een ganse nacht en dag'* (2K.11:25).

De Joden beginnen de dag vanaf de avond die eraan vooraf gaat. De Grieken rekenen de dag van zonsopgang tot zonsondergang. De Romeinen rekenen de dag vanaf het midden van de nacht tot het midden van de nacht daaropvolgend. Dat laatste is in onze Westerse maatschappij ingeburgerd (00.00u. tot 23.59u.). De Germanen telden niet het getal der dagen maar der nachten net als de Kelten in Groot-Brittannië. Volgens sommigen begon dag 1 van de schepping in de herfst, volgens anderen in de lente. Daarbij citeert Gill nog anderen, o.a. Hugh Millder (1802-1856). Een en ander voert echter te ver.

Maar volgens mij zijn allerlei gedachten hierover zeer academisch. Mensen kunnen GOD nooit narekenen. Daarvoor schiet ons zondige verstand tekort. In elk geval doet het er voor mij niet toe wanneer dag 1 van de schepping begint, voor mij is het veel belangrijker dat GOD deze eerste dag heeft geschapen.

Henry, Matthew (5.4.8.).

Henry zegt: GOD noemde het licht dag en de duisternis noemde Hij nacht. Het is GOD, Die namen geeft, want Asaf zegt: *'De dag is Uwe, ook is de nacht Uwe; Gij hebt het licht en de zon bereid'* (Ps.74:16). Hij is de HEERE van de tijd en zal dit zijn totdat dag en nacht aan een einde komen, en de stroom des tijds verzwolgen wordt in de oceaan van de eeuwigheid. Laat ons GOD erkennen in de gestadige opvolging van dag en nacht, en beiden toewijden aan Zijn eer door iedere dag voor Hem te arbeiden, en elke nacht in Hem te rusten, en dag en nacht Zijn wet te overdenken.

Henry benadrukt dat dit het scheppingswerk was van de eerste dag, en het was een kostelijke dag werks. Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de eerste dag. De duisternis

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

van de avond was voor het licht van de morgen om er de tegenstelling van te zijn en de schittering zoveel beter te doen uitkomen. Dit was niet alleen de eerste dag van de wereld, maar de eerste dag van de week. Ik bemerk dat dit tot eer is van die dag, omdat ook de nieuwe wereld op de eerste dag van de week begonnen is in de opstanding van Christus vroeg in de morgen als het Licht van de wereld. In Hem heeft de Opgang uit de hoogte ons bezocht. En zalig, eeuwig zalig zijn wij, indien deze Morgenster opgaat in onze harten.

JFB (5.4.9.).

Dit commentaar voegt niets toe aan wat eerder gezegd is.

Kanttekeningen (5.4.10.).

De Kanttekeningen geven aan:

15. “avond”: Dat is nacht en dag makende een natuurlijken dag, welke bij de Hebreëen begon met den avond gelijk de duisternis is voorgegaan en eindigde met den volgenden avond, begrijpende 24 uren.

16. “eerste dag”: Hebreëuws: dag één. Maar het is zeer gebruikelijk bij de Hebreëen, dat zij één voor eerst zetten, gelijk

Gn.8:5 *‘En de wateren waren gaande, en afnemende tot de tiende maand; in de tiende maand, op den eersten der maand, werden de toppen der bergen gezien’;*

Nu.29:1 *‘Desgelijks in de zevende maand, op den eersten der maand, zult gij een heilige samenroeping hebben; geen dienstwerk zult gij doen; het zal u een dag des geklanks zijn’;*

Mt.28:1 *‘En laat na den sabbat, als het begon te lichten, tegen den eersten dag der week, kwam Maria Magdalena, en de andere Maria, om het graf te bezien’;* en

1K.16:2 *‘Op elken eersten dag der week, legge een iegelijk van u iets bij zichzelve weg, vergaderende een schat, naar dat hij welvaren verkregen heeft, opdat de verzamelingen alsdan niet eerst geschieden, wanneer ik gekomen zal zijn’.*

Keil and Delitzsch (5.4.11.).

Dit commentaar gaat eerst verklaren: **לְאוֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה וַיִּקְרָא אֱלֹהִים**. Allereerst citeert hij Augustinus: alle licht is nog geen

dag en alle duisternis is nog geen nacht, maar licht en duisternis veranderen op een geregelde manier in dag en nacht zoals GOD wil. Bijgelovige denkers nemen er aanstoot aan dat GOD namen geeft aan geschapen dingen. De naam van een ding is de uitdrukking van Zijn natuur. Mensen kunnen namen geven maar deze zijn uitdrukking van hun menselijke geest. Maar wanneer GOD namen geeft, drukken ze de werkelijkheid uit zoals het is in GODS schepping.

Vervolgens gaat hij het volgende onderdeel van dit vers verklaren: **וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד**. Hij maakt duidelijk dat **אֶחָד** een cardinalium is en te vertalen met één maar dat het ook als ordinalium kan worden weergegeven naar analogie van de dagen die erop volgen, omdat avond en morgen in constante opvolging genoemd worden. Deze eerste dag is geformeerd na GODS schepping van het licht en de wisselende loop van avond en morgen.

Vervolgens gaat hij in op de uitdrukking **συχθημερον**, die we ook al bij Gill zagen (zie 5.4.7.). We mogen daarnaar verwijzen. Verder maakt hij de opmerking dat de morgen en avond van de eerste drie dagen van de scheppingswerken van GOD niet geschied is door de op- en ondergang van de zon aangezien de zon nog niet was geschapen. GOD heeft er echter voor gezorgd. Daarbij, exegese moet zich niet gelegen laten liggen aan zogenaamde door de natuurwetenschap aangedragen gegevens maar alleen GODS Woord laten spreken volgens het beginsel van H.11:3: *‘Door het geloof verstaan wij, dat de wereld door het woord GODS is toebereid, also dat de dingen, die men ziet, niet geworden zijn uit dingen, die gezien worden.’*

Korte Verklaring (5.4.12.)

Prof.Dr. G. Ch. Aalders merkt op dat GOD aan licht en duisternis namen geeft. Het licht noemt hij “dag” en de duisternis noemt Hij “nacht”. En dat in groot verschil met scheppingshymnen uit de Israël

omringende wereld, zoals in Babylonië. Immers, het licht en de duisternis waren er al. Maar het een naam geven door GOD houdt meer in dan het noemen van de naam. Hij legt in het noemen van een naam ook iets van het wezen in. Hij maakt licht tot dag en duisternis maakt Hij tot nacht als elkaar afwisselende grootheden.

Hij kiest ervoor om “dag 1” weer te geven met “eerste dag”, omdat er nog meer dagen volgen, hoewel het Hebreeuwse woord een cardinalium is. Tevens zegt hij dat hij, wanneer hij in het vervolg morgen en avond noemt, duidelijk wil maken dat hij met deze morgen de morgen bedoelt na de avond volgens de Hebreeuwse spreekwijze. Zie daarvoor o.a. Ps.55:18 waar we hetzelfde zien: *‘Des*

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

avonds, en des morgens, en des middags zal ik klagen en getier maken; en Hij zal mijn stem horen.'

Hij laat verder open of deze eerste scheppingsdag een dag is van 24 uren omdat dit helemaal niet vast staat. Immers, onze dag van 24 uur omvat een etmaal met dag en nacht. Maar onze tijdmaat is niet GODS tijdmaat. We hebben niet te doen met een dag van mensen maar met een dag van GOD. De tijdmaat waarnaar wij onze dagen plegen te meten en die afhankelijk is van de wenteling van de aarde om haar as, geldt in elk geval niet voor GOD.

NBHJS. Naar mijn opvatting geeft Ex.20:9-11 wel antwoord op de lengte van de scheppingsdagen! Overigens is GODS Woord geen aardrijkskundeboek maar inderdaad GODS Woord; en dat laten we staan.

Poole (5.4.13).

Poole legt avond en morgen in de tekst uit zoals we eerder hebben opgemerkt zoals bij 5.4.7.. Hij denkt daarbij aan de stijlfiguur van synecdochè, waarbij een deel van een dag staat voor het geheel. Voor hem is "nacht" een periode van 12 uren en "dag" ook een periode van 12 uren. Hij grondt een en ander op de Joodse spreekwijze, zoals we zagen bij 5.4.2.

Rashi (5.4.14.).

Deze bekende rabbijn gaat alleen in op de uitdrukking יום אחד. En hij tekent erbij aan: Naar de achtereenvolgens gebezigde uitdrukking in dit hoofdstuk had men moeten schrijven: יום ראשון (zie 5.4.2.), zoals bij de andere dagen geschreven wordt (zie Gn.1:8 als voorbeeld). De vraag is dan ook: waarom schrijft het Hebreuws een cardinalium in plaats van een ordinalium, een hoofdtelwoord in plaats van een rangtelwoord? Hij geeft als antwoord: Omdat de Heilige, geloofd zij Hij, op deze dag alleen was in Zijn wereld, want de engelen werden niet voor de tweede dag geschapen (volgens de verklaring van Bereshiet Rabbah).

NBHJS. Dit laatste ben ik niet met hem eens. Naar mijn idee zijn de engelen door GOD geschapen in Gn.1:1 gelijk met de hemelen.

Scofield (5.4.15.)

Scofiel gaat in op twee zaken, namelijk "morgen" en "avond". Over "morgen" of "dag" zegt hij dat het woord "dag" in de Schrift gebruikt wordt op drie manieren:

1. Een dag van 24 uren wanneer het licht is. En hij grondt dit op Gn.1:5 en 14, J.9:4 en 11:9. In Gn.1:14 staat geschreven: *'En GOD zeide: Dat er lichten zijn in het uitspannel des hemels, om scheiding te maken tussen den dag en tussen den nacht; en dat zij zijn tot tekenen en tot gezette tijden, en tot dagen en jaren!'*
In J.9:4 staat geschreven: *'Ik moet werken de werken Desgenen, Die Mij gezonden heeft, zolang het dag is; de nacht komt, wanneer niemand werken kan.'*
En in J.11:9 staat geschreven: *'JESUS antwoordde: Zijn er niet twaalf uren in den dag? Indien iemand in den dag wandelt, zo stoot hij zich niet, overmits hij het licht dezer wereld ziet.'*
NB.HJS. Wanneer we deze Bijbelpassages nagaan, voldoen ze mij niet als een dag van 24 uren. J.11:9 spreekt over een dag van 12 uren! J.9:4 spreekt over werken zolang het dag is; dus ook een dag als 12 uren. En bij Gn.1:14 is sprake dat GOD de lichtdragers heeft geschapen; dan geldt dat dus een heel andere context. Daarbij verwerkt Scofield bij G.1:5 niet, dat in Gn.1:4 GOD scheiding gemaakt heeft tussen licht en duisternis. Kortom, we moeten niet wijzer wizen dan GOD, ook op dit punt.
2. Een dag die apart is gezet voor verschillende doeleinden zoals een dag van verootmoediging (zie Lv.23:27) en als een dag van oordeel (zie Mt.10:15).
3. De dag des HEEREN.

En over "avond" schrijft hij dat het gebruik van "avond" en "morgen" beperkt kan worden tot de dag gedurende welke de zon schijnt (dus van 12 uren), maar het gebruikelijke en veelvuldige gebruik van avond en dag ziet doorgaans op de tijdsperiode tussen het begin en het einde van de dag (dus van 24 uren).

The Companion Bible (5.4.16.).

Dr. Bullinger gaat in The Companion Bible op dit vers allereerst in op "avond" en "morgen", namelijk dat dit een synecdoche is, een stijlfiguur waarin een deel genoemd wordt voor het geheel. Dus een deel van een dag staat voor de hele dag. Hij noemt daarvoor de volgende Bijbelpassages: Ps.92:2; Qoh.3:11; 10:13; 11:6; Is.41:4, 6; 48:12; Apc.1:8, 11; 2:8; 21:6 en 22:13.

Vervolgens gaat hij in op "de eerste dag" of zals hij het ook noemt net als ik "dag één". De uit-

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

drukking “dag”, zo zegt hij, kan duiden op een bepaalde periode zonder dat het nader wordt aangegeven. Maar als het woord met een getal, cardinalium of ordinalium, aangegeven wordt, is de “dag” beperkt tot een dag van 24 uren. Hier is deze “dag” beperkt door “avond” en “morgen”. Hij citeert daarbij Ex.20:9 en 11.

Vonk, ds. C. (5.4.16.).

Ds. C.Vonk schrijft over het Hebreeuwse יום het volgende: Dr. A. Noordt zij, Dr. N. H. Ridderbos en W. Nieboer zijn van mening dat het woord יום in Gn.1:5 op zichzelf genomen zou mogen vertaald worden met “dag één”. Daar is Dr. H. A. Brongers het mee eens. Toch kan vanuit Esr.10:16-17 יום ook vertaald worden als ordinalium of rangtelwoord, dus “eerste”. En Ds. Vonk besluit met “dan zal het dat in Gn.1:5 toch ook wel moeten zijn, gezien de volgende rangtelwoorden”.

NBHJS. Alleen noem ik dat geen exegese wanneer men uitgaat van een veronderstelling en niet vanuit de tekst zelf!

Applicatio (5.5.).

Na de Woordstudies (5.3.) en de Commentaren (5.4.) volgt nu de applicatio of toepassing zodat de tekst voor ons gaat leven. Want de vraag is natuurlijk: wat betekent dit Woord voor ons in deze tijd, in de wereld waarin we leven, voor ons geestelijke leven, enzovoorts. Dat zijn vanzelfsprekend belangrijke vragen waarop we vanuit Schrift en belijdenis antwoord dienen te geven. We geven wat mij opgevallen is puntsgewijs door:

1. We wijzen op het duratieve aspect van het gebruik van de Hebreeuwse werkwoorden in de tegenwoordige tijd in de tekst. Dat hebben andere vertalingen zoals LXX, Vulg., SV en HSV niet, omdat dit niet conform het taaleigene van deze weergaven is. Men kent dit eenvoudig niet in hun taal. Vertalen is daarom ook verklaren. Men kan in een vertaling niet precies onder woorden brengen wat er in het Hebreeuws geschreven staat. Daarom is de studie van het Hebreeuws ook noodzakelijk voor een gegronde exegese van de tekst. Juist vanwege dit duratieve aspect betekent dit voor de exegese dat GOD niet opgehouden is met scheppen, nadat Hij de creatio secunda heeft voltooid. GOD onderhoudt dus dagen, maanden en jaren tot de jongste dag en CHRISTUS terugkomt op de wolken. Men doet wel eens verachtelijk over GODS voorzienigheid maar iedere dag en elk moment van ons leven is het zuiverste bewijs van GODS voorzienigheid in Zijn onderhouding. Laten wij toch elke dag GOD aanbidden dat Hij het morgen laat worden en dat Hij het avond laat worden. Dat is een groot wonder waar wij Hem voor moeten danken. En het is onze schuld als wij dat niet doen!
2. Augustinus benadrukt dat zeven een heilig getal is. Hij legt de vinger bij het feit dat het in het Bijbelboek Genesis gaat om zeven dagen. Bij alle dagen wordt gezegd: Het werd avond behalve bij de zevende. Dat feit wijst volgens hem op de eeuwigdurende rust waarbij het licht niet ondergaat.
3. De dag in de schepping is een dag van 24 uren, zegt Barnes. De Hebreeuwse manier van de indeling van de dag begint bij de avond en loopt voor de helft door gedurende de nacht. De andere helft van de dag begint bij de morgen en loopt door gedurende de hele dag. De dingen, die door de Schepper zo genoemd zijn (dag en nacht dus), zijn onderworpen aan de Naamgever. Dag één is voor ons zeer interessant. Het is de eerste dag van de vernieuwing van hemel en aarde, de eerste dag van de week, de dag van de opstanding van CHRISTUS en het is de Christelijke sabbat geworden
4. Wat GOD doet op deze eerste scheppingsdag is beeld van Zijn herschepping, zegt ds.G. Boer. Misschien twijfelt u of de HEERE het ook bij u wil doen, maar kijk eens naar buiten! Kijk naar het licht van de zon! Nooit heeft GOD dit licht ingetrokken behalve bij Zijn Zoon aan het kruis. En daarom zal Hij Zijn belofte van vergeving in Zijn Woord aan u nooit intrekken, net zo min als op een nacht een morgen volgt Dat alleen GOD dit licht zag dat Hij schiep en verder niemand, zo ziet alleen GOD het licht dat Hij in uw duistere hart laat schijnen, al ziet u dat zelf helemaal niet. Werken der duisternis bewerken nooit verbetering. We moeten het GOD laten doen in CHRISTUS JEZUS door de HEILIGE GEEST. CHRISTUS is ons ook gegeven tot onze heiligmaking.
5. Calvin zegt: Het is daarom dwaas van de Joden, alle manieren van anderen te veroordelen om de tijdrekening te berekenen, alsof GOD de hunne alleen had ingesteld. Maar omgekeerd is het even onzinnig van anderen te beweren, dat de door Mozes aanbevolen tijdrekening verkeerd is. Hier wordt openlijk de dwaling weerlegd van hen, die zeggen, dat de wereld op

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

één enkel oogenblik is geschapen. Het is een al te gewelddadige spotternij, te zeggen, dat Mozes ter wille van zijn verhaal de schepping in zes dagen verdeelt, wat GOD op één oogenblik voltooide. Het Grieksche woord κοινῇ in Prv.8:1 heeft een heel andere betekenis en ziet niet op de tijd, maar op het geheel der dingen

6. In het commentaar van Dächsel zegt Van Griehuijsen over “de eerste dag”: wij hebben hier niet te denken aan profetische dagen, noch aan tijdvakken, maar aan natuurlijke dagen. En Van Lingen zegt dienaangaande: Zo is onze zondag reeds gewijd door de schepping van het licht.
7. In het commentaar van Matthew Henry las ik: Ik bemerk dat wat GOD ingesteld heeft tot eer is van die dag, omdat ook de nieuwe wereld op de eerste dag van de week begonnen is in de opstanding van CHRISTUS vroeg in de morgen als het Licht van de wereld. In Hem heeft de Opgang uit de hoogte ons bezocht. En zalig, eeuwig zalig zijn wij, indien deze Morgenster opgaat in onze harten.
8. In het commentaar van Keil and Delitzsch las ik dat de morgen en avond van de eerste drie dagen van de scheppingswerken van GOD niet geschied is door de op- en ondergang van de zon aangezien de zon nog niet was geschapen. GOD heeft er echter voor gezorgd.
9. De Korte Verklaring laat open of deze eerste scheppingsdag een dag is van 24 uren omdat dit helemaal niet vast staat. Immers, onze dag van 24 uur omvat een etmaal met dag en nacht. Maar onze tijdmaat is niet GODS tijdmaat. We hebben niet te doen met een dag van mensen maar met een dag van GOD.
10. Een commentator denkt bij dit vers aan de stijlfiguur van synecdochè, waarbij een deel van een dag staat voor het geheel.
11. Rashi is een Joods commentaar.
12. The Companion Bible stelt dat deze eerste dag een dag is van 24 uren.
13. Ds. C. Vonk denkt op grond van Esr.10:16-17 dat het Hebreeuwse אָחַד ook vertaald worden met “eerste”, hoewel het een hoofdtelwoord is. En hij besluit met “dan zal het dat in Gn.1:5 toch ook wel moeten zijn, gezien de volgende rangtelwoorden”. Maar dan ga je uit van een veronderstelling en niet vanuit de tekst zelf!

Lering (5.5.1.).

Welke lering kunnen we nu uit bovenstaande ontvangen? Dat is een belangrijke en persoonlijke vraag die ieder voor zichzelf moet beantwoorden. Voor mij zelf heb ik onderstaande antwoorden. Voor iemand anders zijn er wellicht andere zaken van belang.

Hoewel een Bijbeltekst op zichzelf en in de kontekst begrepen moet worden – tekst heeft ook te maken met textiel –, mag naar mijn mening Gn.1:5 ook geestelijk verklaard worden wat betreft de levendmaking van een zondaar die in duisternis verloren ligt voor GOD. Natuurlijk dient eerst de letterlijke betekenis onderzocht te worden in de zin : wat staat er. Daarbij moet men niet uitgaan van veronderstellingen maar vanuit de tekst op zichzelf en het geheel van GODS Woord.

In onze tijd is bovenstaande zeker van belang gelet op allerlei zaken van wetenschappelijk en natuurwetenschappelijk gebied. Maar daarnaast mogen we ook de toepassing maken en onze tekst geestelijk verklaren, zoals de door mij onderzochte commentaren veelal te kennen geven. In de Hebreeuwse tekst zitten dikwijls vele lagen, die betrekking hebben op letterlijke en figuurlijke betekenis, met betrekking tot het volk van Israël, persoonlijk en in het licht van de eindtijd en wederkomst; zeker ten aanzien van het Bijbelboek Genesis.

Ik kan niet genoeg het duratieve aspect van het Hebreeuwse werkwoord benadrukken om duidelijk te maken dat wat GOD in Gn.1 heeft geschapen voortduurt tot in eeuwigheid. Eerst wanneer de HEERE JEZUS terugkomt en GOD alles is en in allen, zal de tijd ophouden, en derhalve ook dagen, maanden, jaren en eeuwen. Dan is het doel wat GOD met Zijn schepping beoogde geheel vervuld en ontvangt GOD DRIEENIG alle lof, eer en heerlijkheid.

Ook voor mij is elke scheppingsdag een dag van 24 uren. Die overtuiging baseer ik op grond van GODS Woord vanuit Ex.20.

Heel opvallend voor mij is het feit dat wat GOD schiep op de eerste drie dagen Hij dat deed voor Zichzelf, aangezien zon, maan en sterren eerst door GOD op de vierde scheppingsdag geschapen zijn. GOD is in alles de Eerste. Dat blijkt ook op deze dag één. Met andere woorden zijn de morgen en avond door en voor GOD Zelf geschapen, opdat Hij Zich er in verlustigde en later planten, dieren en mensen ervan mee zouden mogen genieten.

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

Opmerkingen (5.5.2.).

We maken hierbij eenaantal opmerkingen die ik gevonden heb bij voor mij belangrijke theologen die over dit vers geschreven hebben.

1. Augustinus wijst er in het bijzonder op dat het zeker niet toevallig is dat GOD alles in zeven dagen geschapen heeft, te meer omdat zeven een heilig getal is.
2. Bavinck maakt duidelijk dat de scheiding die GOD maakte tussen licht en duisternis, tussen morgen en avond op de eerste dag ook op de tweede en de derde scheppingsdag wordt voortgezet.
3. à Brakel citeert E.5:13 waar Paulus schrijft: *'Al wat openbaar maakt, is licht'*. Over de geestelijke betekenis van deze scheppingsdag, zowel ten aanzien van rechtvaardigmaking als heiligmaking gesproken.
4. Calvin maakt duidelijk in zijn Institutie dat om tot GOD de Schepper te komen de leiding en onderwijzing der Schrift nodig is (boek I, hoofdstuk VI, §§1-4).
5. Gravemeijer stelt dat de eerste dag onze zondag is waarop GOD nog altijd tot ons roept *'daar zij licht'*. en dat er een onderlinge betrekking is tussen het eerste drietal scheppingsdagen en het tweede drietal, namelijk dat in het tweede drietal (dagen 4-6) het eerste drietal (dagen 1-3) hun volmaking vindt naar GODS voorzienig bestel.
6. De bekende Dr. D. Martyn Lloyd-Jones geeft geen nadere opmerking over Gn.1:5 dan wat eerder is geschreven. Maar wel over het begrip "dag". Hij maakt onderscheid tussen twee opvattingen over "dag". Allereerst dat het hier gaat over een dag van 24 uur. In de tweede plaats dat dit woord op een langere periode duidt dan 24 uur.

Om met dit laatste te beginnen, hij stelt: In Gn.1:5, 16 en 18 verwijst "dag" naar de uren van het daglicht. In Gn.1:5, 8 en 13 betekent "dag" licht en donker. En in Gn.2:4 wijst het op de zes scheppingsdagen. In andere Bijbelpassages heeft hetzelfde woord de betekenis van een periode van onbepaalde duur zoals Jr.51:2, *'ten dage des kwaads'*, of in Is.13:6 en Jo.3:14, *'de dag des HEEREN'*, die we gelijk mogen stellen met de Christelijke rustdag en die we in GODS dienst mogen en moeten besteden. Tegelijk is deze dag de oordeelsdag. Vanzelfsprekend denken we ook aan 2P.3:8, *'dat één dag bij de HEERE is als duizend jaren, en duizend jaren als één dag'*. Echter, hier wil de apostel het verschil aantonen tussen eeuwigheid en tijd.

Anderzijds zijn er argumenten aan te voeren ten gunste van het gewone etmaal van 24 uur. In de eerste plaats is één de hoofdbetekenis van het Hebreeuwse woord. Ten tweede is daar de betekenis van de uitdrukking "avond en morgen", die in Gn.1 telkens terugkomt. Hoe is die herhaling te verklaren? Wie de scheppingsdagen opvat als langere perioden van elk 24 uur, hoe moet dan de uitdrukking "avond en morgen" verklaard worden in één dag? Zou GOD bij de schepping miljoenen jaren de tijd genomen hebben om iets te doen waarvan hier staat dat het in één dag gebeurde? Volgde er daarna een avond waarin het donker was en blijkbaar niets gebeurde en vervolgens weer een periode van onbepaalde duur? En hoe staat het dan met het plantaardig en dierlijk leven gedurende die miljoenen jaren duisternis en afwezigheid van licht? Terwijl toch tevens duidelijk is dat de laatste drie scheppingsdagen, die beheerst worden door zon, maan en sterren naar GODS bestel, dagen zijn van 24 uur. Zouden dan de eerste drie scheppingsdagen dagen zijn van onbepaalde duur en de laatste drie dagen zijn van 24 uur? Dat betwijfelt Dr. D. Martyn Lloyd-Jones, aangezien de beschrijving van de eerste en de laatste drie dagen identiek is. Het belangrijkste argument is dat GOD op de zevende dag op de zevende dag rustte en van Zijn scheppingswerk zei dat het zeer goed was. En denk ook aan Ex.20:8-11. Daarom is volgens de dokter duidelijk dat deze dag in Gn.1:5 een dag is van 24 uur!

Hij besluit op pg.139: "Laten we de waarheid van GOD nooit aanpassen aan de een of andere wetenschappelijk theorie. Maar laten we onszelf radicaal losmaken van dat pseudo-wetenschappelijke dogmatisme, dat zich zo vaak vermomt als een waarachtige wetenschappelijke geest."

NBHJS. Voor allerlei moderne natuurwetenschappelijke verhandelingen inclusief evolutie naar aanleiding van Gn.1, die overigens meer berusten op vooronderstellingen dan op feiten, lees het boek van Ir. Bart van den Dikkenberg, *De werken Zijner handen*, Apeldoorn, 2024, waar dit op een heldere wijze niet alleen weersproken maar ook weerlegd is.

7. à Marck maakt een opmerking dat GOD in één ogenblik alles volmaakt had kunnen scheppen,

Bijbelstudie Gn.1:3-5. De eerste dag.

maar dat is elders genoegzaam weerlegd.

8. Cammeraat stelt: "Tenzij de Schrift zelf aangeeft dat het woord "dag" in figuurlijke zin wordt gebruikt, wordt met "dag" altijd een dag van 24 uur bedoeld. Er is geen enkele reden te bedenken dat in Gn.1:5 "dag" niet letterlijk op te vatten is dan het ongeloof in de onmogelijkheid van het scheppen van alles in zes dagen. Integendeel, het gebruik van het woord "dag" in "de zevende dag" sluit een figuurlijk gebruik uit."
9. Ds. J.C. Sikkel schrijft over deze Bijbelpassage: In de namen van dag en nacht zit de ordinantie voor alle aardse leven. De schepping is niet geschapen in dagen maar de dagen zijn geschapen in de schepping. Dagen zijn dagen en dus geen jaren of tijdperken